

ÖĞRENCİ MERKEZLİ ARAPÇA ÖĞRETİMİ

(ETKİNLİKLER VE MODEL UYGULAMALAR)

Nazif YILMAZ

Aralık 2011

GİRİŞ

Arapça, İmam Hatip Liselerinde okutulan temel derslerden biridir. Bu derste başarılı bir öğretimi gerçekleştirmek için hangi metotların uygulanacağı yıllardır tartışılmakta ve en kolay, en doğru yöntemin bulunması için arayışlar devam etmektedir. Program, kitap, öğretmen ve metot merkezli bu tartışmalar ve arayışlar uzun bir süre daha devam edecek gibi. İlköğretimlerde ve liselerde Arapçanın seçmeli ders olması, siyasi ve stratejik olarak Türkiye'nin Arapça konuşulan ülkeler arasında öneminin artması da bu süreci daha etkin bir hale getirmektedir.

Dünyada eğitim alanındaki yeni yaklaşımlar, ülkemizde de yeni eğitim anlayışlarının etkin olmasını sağlamıştır. Bugün ülkemizde uygulanan yapılandırmacı eğitim anlayışı ile öğretim ve öğrenim kavramlarına yeni anlamlar yüklenmiştir. Bu yaklaşım, bilginin çevreden pasif olarak alınmadığını, aktif olarak bilen özne tarafından yorumlanması ve yapılandırılması gerektiğini savunmaktadır. Öğrenme, kişinin deneysel dünyasını organize eden uyarlamalı bir süreçtir. Bu süreçte, yapılandırmacı öğrenme ortamları, sınıf içi uygulamalar, öğrenim/öğretim etkinlikleri önemlidir. Etkinliklerde öğrencilerin farklı araçları ve bilgi kaynaklarını kullanacakları, birlikte çalışabilecekleri ve birbirlerini destekleyebilecekleri ortamların oluşturulması gerekmektedir.

Dil öğretimi ve öğrenimi ancak öğretmenin ve öğrencinin aktif olduğu canlı ve hareketli bir eğitim ortamında gerçekleştirilebilir. Öğretimin kalitesi, ders öğretmenin niteliği, kullandığı metotların ve eğitim materyallerinin geçerliliği ve güncelliği ile doğru orantılıdır. İmam Hatip Liselerinde etkin ve etkili bir Arapça öğretimi ancak böyle mümkün olacaktır.

İmam Hatip Liselerinde Kur'an-ı Kerim ve Arapça ağırlıklı dersler veren bir öğretmen olarak Arapça derslerinde uyguladığım ve güzel sonuçlar aldığım etkinlikleri, model uygulamaları bu tebliğde ana hatlarıyla açıklamaya çalışacağım. Burada bahsedilen etkinlikler ve model uygulamalar Arapça öğretiminde bizzat uygulanmış ve tecrübe edilmiştir, sadece öneri değildir. Bu etkinlikler ve model uygulamalar, sınıf ve okul şartlarına göre kısmen veya tamamen uygulanabilir. Bir yılda uygulanamasa da öğrencilerin seviyelerine göre bir kaç yıla serpiştirilebilir.

Bizim burada belirttiğimiz etkinlikler gibi elbette her öğretmenin kendine göre uyguladığı ve başarılı bulduğu birbirinden güzel etkinlikler vardır. Önemli olan bir etkinliğin programda istenilen kazanımları gerçekleştirmesini sağlaması ve amaçlanan dilin öğretilmesinde kullanılmasıdır. Şimdi, kısa başlıklar halinde Arapça dersinde uyguladığımız etkinlikleri ve model uygulamaları açıklayalım:

TÜRKÇE ÖLDÜ

Arapça öğretilirken ikinci bir dil kullanılmaması gerekir. Temel ilke olarak ilk dersten itibaren Arapça konuşulması benimsenir. Öğrenciler, öğretmenleri ile ancak Arapça diyalog kurabileceklerdir. Başka ihtimal yoktur. Aksi halde, öğretmenin Türkçe konuşmasıyla birlikte Arapça öğretiminin büyüğü bozulur ve zihinlerdeki şartlanma biter. Öğrenciler, öğretmenleriyle ikinci bir dil ile de anlaşabileceklerini düşündükleri andan itibaren zihinlerini zorlamayacaklar, dersin Türkçe olarak anlatılmasını isteyecekler ya da böyle bir beklentiye gireceklerdir. Bundan sonraki süreç dilin öğretilmesinden ziyade yapısının ve cümle kuruluşlarının mantığının kavranması ya da gramer-tercüme yöntemiyle metinlerin çözümlemesinden ibaret olacaktır. Öğrenciler yeni öğrendikleri kelime ve kalıpları güncel hayatta kullanamayacaklardır. Kullanılmayan dil kalıplarının ve ifadelerinin öğrenilmesi elbette unutulmaya mahkumdur. Bu sebeple öğretmenin Arapça'nın dışında başka bir dili kesinlikle kullanmaması gerekir.

Sınıfta Arapça'nın dışında başka bir dil kullanılmayacağı için öğrencilerle anlaşmada bazen zorluklar yaşanacaktır. Böyle durumlarda sınıfta Arapça'sı en iyi olan öğrenci, öğretmenin tercümanı olur. Öğretmenin cümle veya kelimelerini ya da öğrencilerin taleplerini tercüme ederek aralarında iletişimi sağlayabilir.

Arapça konuşma hususunda zorlanan öğretmenlerin derste okunacak metinleri önceden ezberlemesi veya yazılı metinden destek alarak sınıf içerisinde konuşmaya başlaması tavsiye edilir. Öğretmen, ısrarla Arapça konuşma ve konuşturma yöntemini uygulamaya çalışmalıdır. Burada şunu da unutmamak gerekir ki; sınıf ortamında öğretmen konuşan ve konuşturan rolünde olmalıdır. Sadece konuşan öğretmen, dili öğretmez. Öyle olsaydı insanlar sadece Arapça yayın yapan TV ve radyoları dinleyerek daha kolay Arapça öğrenirlerdi. Önemli olan öğretim teknikleri çerçevesinde konuşmak ve olabildiğince öğrencileri konuşturmaya çalışmaktır.

TENEFFÜSTE DE ARAPÇA

Öğrenci teneffüslerde öğretmeni ile ancak Arapça konuşabilir. Arapçanın dışında başka bir dil ile onunla irtibat kuramayacağını bilir. Ya konuşur ya da yanında tercüman getirir. Ders dışındaki bu zorunluluk öğrenci ve öğretmen arasında Arapçayı hatırlamak ve kullanmak gibi bir şartlanmayı da beraberinde getirecektir. Tıpkı bir turistle karşılaştığımızda onun bildiği bir dil ile anlaşmak için kendimizi zorladığımız gibi öğrenci de öğretmeni ile benzer bir iletişim kurmaya çalışacaktır. Öğretmenini gördüğünde hemen Arapçayı hatırlayacaktır. Öğretmenin, teneffüste karşılaştığı ve Arapça dersine girmediği öğrencileri ile Türkçe diyalog kurarken, aralarında bulunan Arapça dersine girdiği öğrencisi ile mutlaka Arapça konuşması tavsiye edilir.

HATA YAPMAYAN DİL ÖĞRENEMEZ

Arapça öğretirken “yeni konuşmaya başlayan bir çocuğun konuşmayı öğrenmesi gibi” düşünmek gerekir. Veya yeni yürümeye başlayan çocuğun düşme kalka yürümeye çalışması gibi... Hiçbir çocuk hatasız, doğru ve düzgün telaffuz ederek bir anda konuşamadığı gibi, hiç düşüp kalkmaksızın doğrudan düzgün bir şekilde de yürüyemez. Mutlaka bir alışma sürecinden geçecektir. Dil öğrenimi de böyledir. Öğrenci kelime ve cümle kurmada hatalar yapacak,

birbirine karıştırarak, hatta çok komik ifadeler söyleyecektir. Bunların hiç birisi sebebiyle öğrenciler incitilmemeli ve cezalandırılmamalıdır. Belki hata yapmalarını cezalandırmak değil ödüllendirmek gerekir. Çünkü gayret edip, bir cümle kurmaya çalışmakta ve derse katılmaktadır. Hata yaparım endişesi ile derse katılmaktan çekinen öğrencilerime “Lütfen bana, hata yapmanızın zevkini tattırınız.” ifadelerini söylediğim çok olmuştur. Tıpkı yeni konuşmaya başlayan çocuğun dilimizde olmayan tatlı kelimeleri (kipat, bisarar, pokalal, şekerür ederim) söylediği gibi veya yeni yürümeye başlayan çocuğun “day day” sesleri ile birkaç adım atması gibi...

Öğretmeye odaklanan bir öğretmen, bu zevki tadacak ve öğrencilerinin hata yapmasını, yanlış cümleler kurmasını neşe kaynağı olarak görecektir. Hata yaparak da olsa konuşan öğrencilerimiz, yeni öğrendikleri kelimeleri ve cümle kalıplarını sadece kitapta ve defterde değil hayatın içinde de duyacaklar ve her an kullanmaya çalışacaklardır. Öğrencilerimiz, hatalar yaparak basitten zora doğru bol bol metin çözdükçe, Arapçayı hayatlarına taşıdıkça, konuştukça ve Arapça ifadeler üzerine düşündükçe bu dili daha kolay öğreneceklerdir. Kelimenin sonundaki harekeyi yanlış okuyunca cezalandırılmaktan veya zayıf not almaktan korkan, ya da hata yaparım endişesiyle susmayı tercih eden öğrenciler hatalarına müsâmaha gösterilmeyişin olumsuz etkilerini, Arapçadan kendilerini nasıl uzaklaştırdığını daha iyi bilirler.

KONUŞTURMAK İÇİN ÖNCE ANAHTAR VERELİM

Bir dili yeni öğrenen kimseye öncelikle konuşabileceği ve kullanabileceği anahtar kelime, kavram ve kalıpları vermek gerekmektedir. Bu anahtarlar ile öğrenci muhatabına soru sorabilecek, sorulara cevap verebilecek, tanışma ve temel konuşma becerilerini geliştirebilecektir. Peki bu anahtarlar nelerdir? Bu anahtarlar güncel hayatta çok sık kullanılan kelimeler, kalıplar, sınıf içi iletişimde önemli olan kavramlar ve öğrencinin çok kullandığı eşyaların isimleri, şahıs zamirleri, soru edatları, soru edatlarının başına getirilen harf-i cerler ile üretilen yeni sorulardır. Bunun yanında öğrencilere soru sorma ve cevap verme sistemi, mazi ve muzari kalıpların şahıslara göre kullanımı, önemli soru ve cevap kalıpları da öğretilmelidir. İlk bakışta bunların çok olduğu söylenebilir fakat en fazla üç haftalık bir süre içerisinde bu temel becerilerin kazandırılması mümkün olacaktır. Sonrasında da öğrencinin derse aktif olarak katılımı mümkün olacaktır. Önce zamirlerden başlayalım:

من هو؟ - هو أحمد - من هما؟ - هما أحمد وعلي من هم؟ - هم أحمد وعلي وحسن	هو هما هم
zamirlerinde de durum aynıdır. Gâib ve Gâibe zamirleri ile soru sorulduğunda cevapta da yine aynı zamirler kullanılır.	هي هما هن
انت ve انت ile sorulduğunda انا ile cevap verilir.	انت انتما انتم
انت ile sorulduğunda نحن ile cevap verilir.	انت انتما انتن
Bu iki zamir ile sorulunca da tekil ise انت ve انت ile, çoğul ise نحن ile cevap verilir.	انا نحن

Yukarıdaki zamirlerle tanışma, basit sorular sorma ve basit konuşmalar gerçekleştirilir. Bu zamirler iyice pekiştikten sonra soru edatlarının harf-i cerler ile kullanımıyla üretilen sorularla cümleler kurulur ve soru-cevap çalışmaları yapılır. Öğrenciler soru sorma, cevap verme kalıplarını iyice kavrarlar:

Sorular-Cevaplar	Üretilen Yeni Sorular	Soru Edatları	Harf-i Cerler
Sadece bir kaç örnek verilecektir. (Genel İlke: Soruda kullanılan harf-i cer genellikle cevapta da kullanılır.) لین هذا القلم؟ - لأحمد إلى من تذهب؟ - إلى أحمد	لین Kim için? ممن Kimden? فيمن Kimde? إلى من Kime? على من Kimin üzerinde?	من	ل من في إلى على ب عن ....
		كيف	
	كم Kaça?	كم	
من أين أنت؟ - أنا من تركيا من أين أنت قادم؟ - أنا قادم من المدرسة إلى أين أنت ذاهب؟ أنا ذاهب إلى البيت	إلى أين Nereye? من أين Nereden?	أين	
	متى Ne Zamana?	متى	
		هل، أ	
	لماذا Niçin? بماذا Ne ile? بم Neyden? عن ما (عم) Neyden?	ما، ماذا	
....	إلى أي Hangisine? بأي Hangisi ile? من أي Hangisinden? في أي Hangisinde? لأي Hangisi için?	أي	.....

Zamirlerle basit düzeyde tanışabilme, işaret isimlerini kullanarak cümle kurabilme, soru sorma ve cevap vermeyi gerçekleştirdikten sonra mazi ve muzari kalıplarının şahıslara göre kullanımı, hangi şekilde soru sorulunca nasıl cevap verileceği öğretilir. Böylece temel düzeyde anlaşabilmek için anahtarlar verilmiş olur. Şimdi basit düzeyde mazi ve muzari kalıpları ve soru sisteminde nasıl kullanılacağını kısaca ifade edelim:

علم	علما	علموا	Failin konumuna göre gaib ve gaibe kalıplarıyla sorular sorulunca cevapta da aynı kalıplar kullanılabilir. هل هم علموا؟ - نعم هم علموا. هل هي علمت؟ - نعم هي علمت.
علمت	علمتا	علمن	
علمت	علمتما	علمتم	Bu kalıplarda علمت ile sorulursa علمت ve علمت ile sorulursa cevap verilir. Diğer kalıplar ile sorulursa cevap verilir.
علمت	علمتما	علمتن	
علمت	علمنا	علمنا	Yukarıdakinin tersi düşünülür; ben ile sorulursa sen ile, biz ile sorulunca da siz kalıpları ile cevap verilir.

Sınıfta ve güncel hayatta çok kullanılan, çekimleri çok farklı olmayan (illetli fiiller dışındaki fiiller) kullanılarak öğrencilerin basit kalıplar ile konuşmaları sağlanır. Artık öğrenciler, kavradıkları bu anahtarlar ile basit düzeyde sorular sorabilir, cevaplar verebilir ve yeni cümleler kurabilirler.

TEKRARIN BEREKETİ

Arapça derslerinde önemli cümle ve kalıplar öğretmen tarafından tekrarlanır. Bazen de öğrenciler önemli cümleler kurabilirler. Önemli bir cümle kalıbını ilk defa kullanan öğrenci ödüllendirilir ve kullandığı kalıplar kendisine birkaç defa tekrarlatılır. Sınıfın kavraması için de tahtaya yazılarak üzerinde durulabilir. Ders içerisinde geçen önemli kelime ve kalıplar koro halinde yeri geldikçe sınıfta tekrar ettirilir.

ÖRNEK METİNLER EZBERLETİLİM

Ders kitabından veya uygun metinlerden kolay ve anlaşılır bölümler öğrencilere ezberletilir. Öğrencilerden ezberledikleri metni Türkçeye çevirmeleri istenir. Sınıfın huzurunda tahtaya çıkan bazı öğrenciler yazdıkları çeviriden de yardım alarak ezberledikleri Arapça metni sınıfta okurlar/anlatırlar. Soru-cevap tekniği kullanılarak ezberlenen bu metin sınıf tarafından iyice hazmedilir. Böyle bir çalışmada,

metnin hemen her kelimesi ile ilgili soru sormak ve cevap almak gerekmektedir. Türkçeye çevirilen metinden bazı cümleler tahtaya yazılır ve öğrencilerden Arapçasını söylemeleri istenir. Bu çalışma ile öğrenciler, Arapça bir metni Türkçeye, özellikle de Türkçe bir metni Arapçaya çevirmeye alışacaklar, Türkçesinden yardım alarak kurdukları cümlelerle Arapça konuşmaya alışacaklardır.

ZAMİRLERİ DEĞİŞTİRELİM

Öğrencilere Arapça bir metnin fotokopisi verilir. Cümlelerin zamirlerini değiştirmeleri istenir. O, o kadın, ben, sen, biz... gibi zamirler ve ilgili fiiller değiştirilerek cümleleri tekrar kurmaları istenir. Aynı uygulama Türkçe verilen bir metnin zamirleri değiştirilerek yeni Arapça cümlelerin kurulması istenir. Bu çalışma ile öğrencilerin cümle kurmaları gelişir. Kendilerine cesaret gelir.

KELİME DEĞİL, CÜMLE VEYA KALIP ÖĞRETİLİM

Dil öğretiminde kelime ezberletmek yerine kalıp ezberletmek daha faydalıdır. Kelimelerin unutulması da çabuk olur. Kalıpları ezberleyen öğrenci, kelimelerin cümle içerisinde kullanımını öğrenir ve cümlenin öğelerini değiştirerek yeni cümleler de kurabilir. Kalıpları ezberlemek kelimelerin daha çabuk kavranmasını, hatırlanmasını sağlayarak öğrencinin konuşma becerisini geliştirir. Bu çalışmanın sonunda öğrencilerden yeni öğrendikleri kelimeleri farklı cümlelerde de kullanmaları istenebilir.

TİYATRO ÇEVİRMEYEN OLMAZ

Diyalog ve metinlerde tercüme yapılması uygun bir yöntem değildir. Bugün hâlâ İmam Hatip Liselerinde öğrenciler kitaplarındaki Arapça metin üzerine kelimelerin anlamını yazmaktalar, öğretmenlerinden metnin baştan sona tercüme edilmesini istemektedirler. Halbuki tercüme, metnin anlaşılması için başka hiçbir ihtimal kalmadığında kullanılacak en son yöntemdir. Ders öğretmeni, kelime ve kalıpların anlaşılması için gerekirse rol yapacak, görüntü ve ses efektlerinden yararlanacak, daha da olmadı anlatmak istediği kelimenin anlamını ifade eden resmi tahtaya çizecektir. En son ihtimal kelimenin anlamını tahtaya yazacaktır. Fakat kesinlikle Türkçe konuşmayacak ve kelimenin Türkçesini söylemeyecektir. Aynı kelimenin müradiflerini kullanarak cümlede kastedilen anlamı ifade etmeye çalışacaktır. Bütün bunlar sınıfta öğretmenin bir tiyatro sanatçısı gibi rol oynamasını gerektirmektedir. Bu yöntem öğretmen için yorucu olabilir fakat öğrenci için zevkli, eğlenceli ve öğretici bir süreçtir. Aksi takdirde öğretmenin oturduğu yerden metni çözmesi, öğrencilerle birlikte tercüme yapması, Arapça öğretiminde istenen başarıyı vermeyecektir.

CÜMLE KALIPLARINI EZBERLETİLİM VE KULLANALIM

Derslerde geçen ve çok sık kullanılan önemli cümle kalıpları öğretmen tarafından ayrıca bir kağıda yazılır. Öğrencilere ara ara fotokopi olarak verilen bu temel cümle kalıpları üzerinden sınıfta alıştırmalar yapılır. Öğrencilerden olabildiğince bu kalıpları ezberlemeleri istenir. Tahtaya yazılan cümle kalıplarının fiil, fail ve mef'ulleri değiştirilerek yeni cümleler üretilmesi istenir. Bazen de cümle kalıplarının anlamı verilerek veya benzer anlamda Türkçe cümleler verilerek Arapçaya çevirmeleri istenir. Bu etkinlik ile öğrenciler yeni cümleler kuracaklar, öğrendikleri temel kalıpları tekrar ederek unutmayacaklardır. Bir örnek verelim:

أنا أريد أن أذهب إلى المدرسة مع أصدقائي أنت تريد أن تذهب إلى المدرسة مع أصدقائك
هو يريد أن يذهب إلى المدرسة مع أصدقائه نحن نريد أن نذهب إلى المدرسة مع أصدقائنا
أنا أريد أن أشرب الشاي مع أصدقائي أنا أريد أن أشرب الشاي مع أبي

EZBERLENEN KALIPLARDAN METİNLER OLUŞTURMALARINI İSTEYELİM

Derslerde kullandığımız, üzerinde alıştırmalar yaptığımız ve öğrencilerin ezberledikleri kalıplardan yararlanarak konu bütünlüğü olan 40-50 kelimelik metinler oluşturmaları istenebilir. Oluşturulan metinler sınıfta anlatılır ve soru cevap tekniği ile üzerinde tartışılır. Önemli cümleler tahtaya yazılarak öğrencilerden benzer cümleler kurmaları istenir.

ARAPÇA DİNLETİP-İZLETİP SONRA DA TARTIŞTIRALIM

Dil öğretiminde okuma, anlama, yazma, konuşma becerilerinin geliştirilmesi gerekir. Öğrenilen dili konuşan insanlarla iletişim kurmak bugün artık anlık bir olaydır. İnternet ve telekomünikasyon imkanları ile dünya ile iletişim kurabilmekteyiz. Arapça konuşulan ülkelerle resmi ve sivil ilişkilerimiz her gün daha da gelişmektedir. Artık Arapça bir metni okumak ve anlamak, Arapçadan Türkçeye çevirmek yeterli değildir. Geçmişte gramer-tercüme yöntemi olarak çok kullanılan bu yöntem bugün geçerliliğini kaybetmiştir. Bugün, dil öğrenimine/öğretimine iletişimsel bir anlayışla yaklaşmak gerekmektedir. Bu sebeple okuma-anlama yanında dinleme-anlama, yazma ve konuşma becerileri de çok iyi kullanılmalıdır. Bu yetilerin geliştirilmesine yönelik etkinlikleri arttırmak ve öğrencinin kabiliyetlerini geliştirmek dersin önemli amaçlarından birisi olacaktır.

Arapça bir filmi izletmek, bir hikâye ya da olayı dinletmek, sonra da bahsi geçen konular üzerinde tartışmak gerekir. Film veya dinlenen metin üzerinde soru cevap tekniği ile anlama çalışması yapılır. Konu ile ilgili öğrencilerin birbirlerine soru sorup cevap vermeleri istenir. Bahsi geçen konularda öğrencileri olabildiğince konuşturmaya çalışılır. Öğrencilerin filmi izledikten veya ses kaydını dinledikten sonra anladıklarını Arapça olarak yazmaları istenir.

TÜKÇE'DEN ARAPÇA'YA ÇEVİRİLER YAPTIRILIM

Arapçadan Türkçeye çeviri yapmak genellikle yaygın olarak kullanılan bir yöntemdir. Halbuki Türkçeden Arapçaya çeviri yaptırmak dil becerisinin gelişmesinde daha etkin bir yöntemdir. Bu çeviri, öğrencinin kelime hazinesini geliştirecek, aynı zamanda konuşma yeteneğini olumlu yönde etkileyecektir.

Bu yöntemde, öğrencilerin seviyesine göre Türkçe cümleler verilir ve Arapçaya çevirmeleri istenir. Ödev çalışmasından sonra öğrencilerin tercüme ettiği birkaç cümle tahtaya yazılır ve sınıfta birlikte tercüme edilir. Yapılan çeviri hataları sınıfça müzakere edilir. Cümlelerin fiil, fail ve mef'ulleri değiştirilerek alıştırmalar yapılır. Cümleler üzerinde soru-cevap çalışması yapılır.

Türkçeden Arapçaya çevirilerde öğrencilerin çeviri becerilerini geliştirmek için şöyle bir uygulama yapılması çok faydalı olacaktır: Tahtaya Türkçe bir cümle yansıtılır. Arapça oluşturulacak cümle içerisindeki konumuna göre kelimelerin altına sıra numarası verilir. Bu rakamlar öğrencilerin cümleyi oluşturmalarına yardımcı olacaktır. Öğrencilerden numaraları takip ederek Arapçaya tercüme etmeleri istenir. Aynı yöntem Arapçadan Türkçeye tercümede de kullanılabilir. Tercüme becerisi geliştikten sonra öğrenciler bu etkinliğe artık ihtiyaç duymayacaklardır.

ARAPÇA METİNLERİ SORU-CEVAP TEKNİĞİ İLE HAZMETTİRELİM

Soru-Cevap yöntemi güncelliğini hiçbir zaman kaybetmez. Öğrencilerin ilgi ve dikkatlerini açık tutan bir yöntemdir. Dil öğretiminde en çok başvurulması gereken bir yöntem olduğunu da ifade etmek isterim. Cümlelerin öğelerine göre ilgili edatlarla sorulan sorulara öğrencilerden cevap vermeleri istenir.

لِمَنْ	مَنْ	لِمَاذَا
مِمَّنْ		بِمَاذَا
فِيمَنْ	كَيْفَ	مِمَّ
إِلَى مَنْ		عَنْ مَا (عَمَّ)
عَلَى مَنْ	كَمْ	
بِكَمْ	أَيْنَ	
إِلَى أَيْنَ	مَتَى	إِلَى أَيِّ
مِنْ أَيْنَ	هَلْ، أ	بِأَيِّ
	مَا، مَاذَا	مِنْ أَيِّ
إِلَى مَتَى	أَيَّ	فِي أَيِّ
		لِأَيِّ

Arapça metinlerin ve diyalog cümlelerinin üzerinde soru-cevap tekniği ile oldukça fazla alıştırma yapılır. Bunun için ders kitabındaki metinler veya öğrencilerin seviyesine göre seçilen metinler kullanılabilir. Hemen her kelime üzerine soru sorulur ve cevap istenir. Ayrıca öğrencilerden soru üretmeleri istenir. Olabildiğince çok sorular ile öğrenciler Arapça konuşmaya ve metni anlamaya yöreklendirilirler. Bu uygulamadan sonra metinleri hazmettirirken şöyle bir uygulama da yapılabilir: Metinleri öğrencilerin evde tercüme etmeleri istenir. Tercüme edilen metinden yardım alarak, cümlelerine bakarak öğrenci dersi tahtada anlatır. Arkadaşları da kendisine sorular sorarlar. Böylece öğrenciler soru sorma, cevap verme, kalıp cümleleri kavrama, Arapça konuşma, dinleme gibi birçok hususu uygulayarak öğrenirler.

ARAPÇAYI SINIFTAN ÇIKARALIM

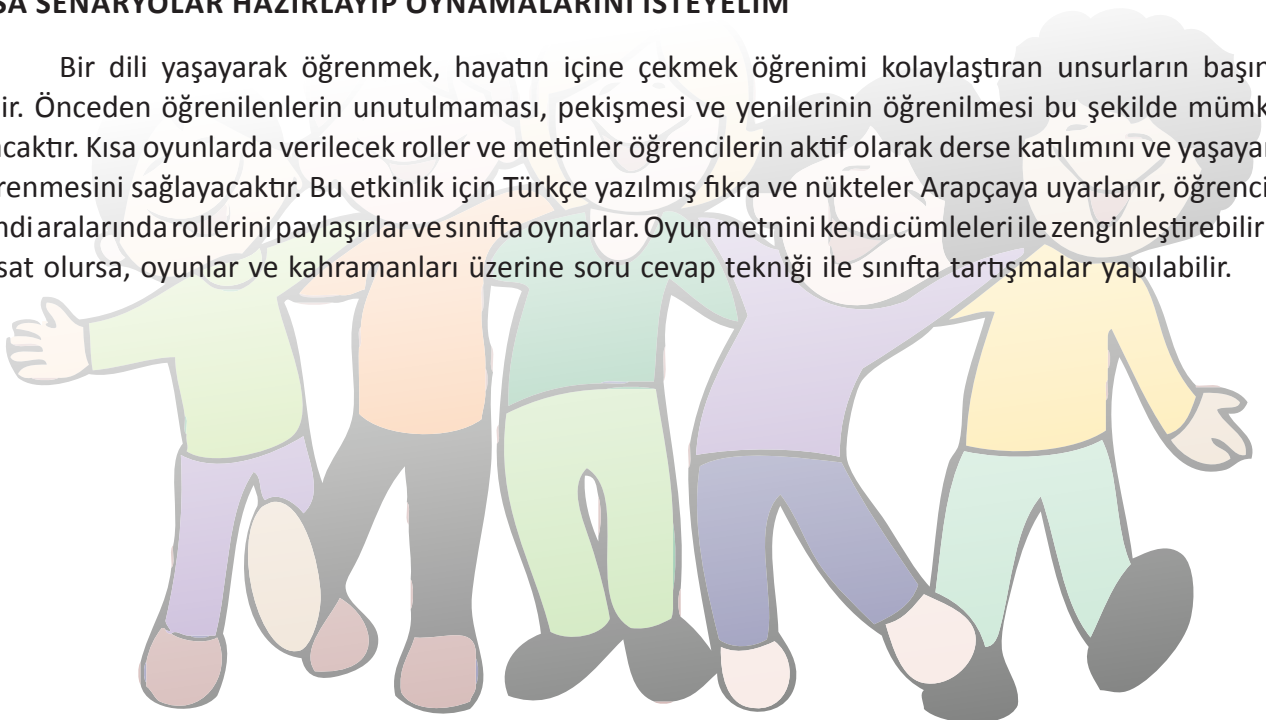
Sınıf ortamının dışında çeşitli sosyal kültürel etkinlikler içerisinde Arapça öğretmek çok zevklidir. Öğrendiğinin farkında olmadan öğrencilere bir dili öğretmek güzeldir. Burada önemli olan gerçekleştirilecek etkinliğin iyi planlanması, öğrencilerin uygulamalarda kararlılık göstermesi ve başka bir dil konuşmama hususunda sabretmesidir. Böyle bir etkinlik için öncelikle öğrencilerden buldukları şehirde tarihi ve kültürel değeri olan yerlerin Arapça tanıtımını hazırlamaları veya bulmaları istenir. Her bir öğrenciye bir mekanın tanıtımı ya da konunun anlatımı kur'a ile verilir. Tarihi ve kültürel gezi etkinliğinin yapılacağı gün öğrencilere Türkçe konuşmaları yasaklanır. Öğretmenin rehberliğinde yapılan bu Arapça Gezi'de her öğrenci ilgili mekanda hazırladığı tanıtımı yapar veya konu anlatımını gerçekleştirir. Arkadaşlarının sorularını cevaplandırır. Arapça ile dopdolu bir gün geçirilir.

FIKRA VE HİKAYELER ANLATTIRILIM

Dil öğretiminde en çok kullanılması gereken etkinliklerden birisi de fıkra ve hikâyelerdir. İçeriğin espirili olması, cümlelerin kısalığı ve gerektiğinde kullanılabilmesi öğrencinin ilgisini çekmektedir. Öğretmenin anlatacağı fıkra veya kısa hikâyeler soru-cevap çalışmalarıyla özümseilir. Hemen her ders fıkra veya kısa hikâye anlatmak derse ayrı bir ilgi uyandıracaktır. Örnek anlatımlardan sonra sıra öğrencilerin anlatmasına gelmiştir. Bunun için de her dersin sonunda bir veya iki öğrenciye Türkçeden Arapçaya uyarladığı bir fıkrayı ya da hikâyeyi anlatması istenir. Anlatılan fıkralar üzerine soru cevap-tekniği uygulanır. Bu etkinlik öğrencinin çeviri ve konuşma becerisini geliştirecektir.

KISA SENARYOLAR HAZIRLAYIP OYNAMALARINI İSTEYELİM

Bir dili yaşayarak öğrenmek, hayatın içine çekmek öğrenimi kolaylaştıran unsurların başında gelir. Önceden öğrenilenlerin unutulmaması, pekişmesi ve yenilerinin öğrenilmesi bu şekilde mümkün olacaktır. Kısa oyunlarda verilecek roller ve metinler öğrencilerin aktif olarak derse katılımını ve yaşayarak öğrenmesini sağlayacaktır. Bu etkinlik için Türkçe yazılmış fıkra ve nükteler Arapçaya uyarlanır, öğrenciler kendi aralarında rollerini paylaşırlar ve sınıfta oynarlar. Oyun metnini kendi cümleleri ile zenginleştirebilirler. Fırsat olursa, oyunlar ve kahramanları üzerine soru cevap tekniği ile sınıfta tartışmalar yapılabilir.

OKUMAYI GELİŞTİRELİM

Arapça metin ve diyalogların seri okunması cümlelerin daha çabuk okunabilmesi ve kelimelerin daha kolay kavranılmasını sağlayacaktır. Metni okumakta zorlanan öğrencilerden henüz okumakta güçlük çektiği kelimeleri iyi kavraması beklenemez. Harflerin mahreçlerinden telaffuzu ve diksiyon çalışmaları da dikkate alınarak öğrencilerin seri okuyabilme melekelerini kazanması gerekir. Bunu sağlamanın yollarından birisi diyalog ve metinlerin her gün en az 15-20 defa okunmasını sağlamaktır. Öğrencilerin kelime ve kalıplara kulak dolgunluğunun olması için okunması istenilen metinler sınıfta bir kaç defa koro çalışması ile okunur. Bir çizelge hazırlanır ve öğrencilerin belirli sayıda okumaları istenir. Bir süre ısrarla devam ettirilen bu çalışmanın sonunda öğrencilerin okuma seviyelerinin çok geliştiği fark edilecektir.

KELİMESİ BENDEN CÜMLESİ SENDEN

Öğrencilerin cümle kurma becerilerini geliştirmek ve konuşmalarını sağlamak için metinlerde geçen kelimelerden özgün cümleler kurmaları istenir. Kelimeler tahtaya yazılır ve her bir kelimenin bir cümlede kullanılarak defterlerine yazmaları istenir. Bu etkinlik sınıfta yapılabildiği gibi ev ödevi olarak da verilebilir. Geri dönüşümler alındığında örnek cümleler tahtaya yazılarak tahlilleri yapılır. Yanlışlıklar düzeltilir, alternatif ifadeler değerlendirilir. Bu çalışmada her doğru cümleye puan verilerek en çok doğru cümle kuran öğrenciler ödüllendirilebilir. Bir sonraki adımda belirli sayıda kelime verilir. Öğrencilerden verilen bu kelimelerden yararlanarak bir metin hazırlamaları istenir.

OKUDUĞUMUZ ANLAŞILIYOR MU?

Her insan konuştuğu dili duyarak öğrenir. Duyduklarımızla kelime hazinemiz gelişir ve konuşmaya başlarız. Bu açıdan dinleme etkinlikleri dil öğretiminde çok etkin olarak kullanılmalıdır. Öğretmen tarafından Arapça bir metin tane tane okunur. Gerek görüldüğünde birkaç defa tekrarlanır. Öğrencilerin metni anlayıp anlamadıklarını tespit etmek için metin üzerine soru-cevap tekniği uygulanır. Öğretmen ve öğrenciler karşılıklı sorularla dinledikleri metin üzerinde tartışırlar. Metinde geçen kalıp cümlelerden yararlanarak yeni cümleler üretilir.

BİRAZ DA MÜZİK

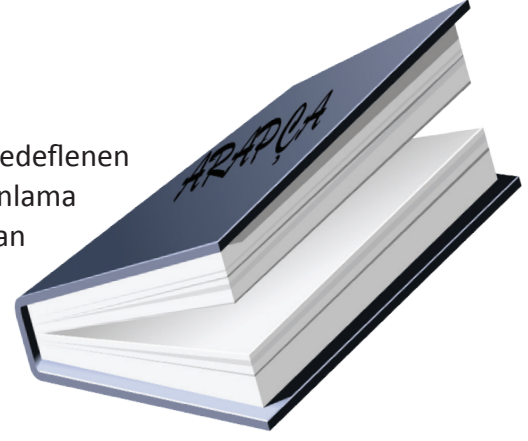
Öğrencilerin derse ilgisini çekmek ve çoklu zeka yapısına göre öğretim yapmak için Arapça derslerinde işitsel ve görsel materyaller kullanılmalı ve etkinliklere ağırlık verilmelidir. Arapça neşidelerle zenginleştirilen ders ortamı öğrencilerin duyuşsal alanına hitap edecek ve öğrenme heyecanlarını arttıracaktır. Öğrencilerin seviyelerine göre seçilen neşideler önce dinletilir. Neşidenin Arapça metni ekrana yansıtılır veya fotokopi olarak dağıtılır. Arapça olarak beyitlerin açıklaması yapılır. Sınıfta koro halinde söylenir. Kabiliyeti olan öğrencilerden aynı şiiri vezinli olarak tercüme etmeleri istenir.

HIZLI OKUMA-ANLAMA

Hızlı okuma ve anlama seviyesini geliştirmek dil öğreniminde hedeflenen kazanımlardandır. Bu kazanımın gerçekleşmesi için hızlı okuma-anlama etkinlikleri yapılabilir. Bunun için ders kitabından veya farklı kitaplardan bir metin seçilir. Öğrencilerden metni dikkatle bir veya birkaç defa okumaları istenir. Sonra kitaplar kapatılır ve okunan metnin anlaşılıp anlaşılmadığını ölçmek için metinde nelerin anlatıldığı sorulur. Soru-cevap yöntemiyle metin üzerinde tartışılır.

DÜŞÜNELİM-TARTIŞALIM

Okuduğunu anlama, anladığını anlatabilme ve düşündüklerini ifade edebilme becerisini kazandırmak için uygulanması gereken etkinliklerden birisi bir konu etrafında tartışmaktır. Sınıfta seviyeli bir tartışma/münazara ortamını oluşturmak öncelikle iyi bir konu seçimi ve öğrencilerin ön hazırlık yapmalarına bağlıdır. Tartışılacak konu tahtaya yazılır ve öğrencilerin bir sonraki derse hazırlıklı gelmeleri istenir. Ertesi ders, öğretmenin moderatörlüğünde konu üzerine bir tartışma gerçekleştirilir. Öğrencilerin kullandığı kurgu ve anlam açısından önemli olan cümleler tahtaya yazılarak tekrar edilir.

KUR'AN-I KERİM'DEN VE HADİS-İ ŞERİFLERDEN DESTEK ALALIM

Arapça öğrenmek/öğretmek dünyada konuşulan herhangi bir dili öğretmek gibi değildir. Mübarek kitabımız Kur'an'ın Arapça olması, namazlarda okuyor olmamız ve dilimizden düşmeyen Arapça dualar bizim için önemli bir imkândır. Bunun yanında zaman zaman dinlediğimiz veya okuduğumuz hadis-i şerifleri ve dilimizde kullanılan Arapça kelimeleri düşünürsek Arapça ile iç içe olduğumuzu bir kez daha hatırlamış oluruz. Bize düşen Arapça öğretiminde bu fırsatları iyi değerlendirmektir. Derslerde geçen kelime ve kalıpların ayetlerde ve hadislerde nasıl geçtiğini örneklerle gösterebiliriz. Ayet ve hadislerden kalıp cümleler alarak yeni cümle kalıpları oluşturabiliriz. Kelimelerin ayet ve hadislerde kullanımına dikkat çekerek özgün kullanım örnekleri çıkarabiliriz. Kur'an kıssalarından bölümler alarak okumalar yaptırıp, soru-cevap tekniği ile metinleri işleyebiliriz.

METİN = DİYALOG DÖNÜŞTÜRME ÇALIŞMALARI

Düz metinlere nazaran diyaloglar öğrenciler tarafından daha bir ilgi çekicidir ve onlara kolay gelmektedir. Öğretimi kolaylaştırmak için diyalog yönteminden çokça yararlanabiliriz. Fakat Arapça kitapların tamamen diyalog olmadığı da bir gerçektir. Öğrencilerin metin-diyalog anlama ve oluşturma becerilerini geliştirmek için dönüştürme etkinliklerinin yapılması faydalı olmaktadır. Bunun için de, ders kitabındaki düz metinlerin diyaloga, diyalog şeklinde olan metinlerin de düz metne çevrilmesi ödev olarak verilir. Çevirilerin değerlendirilmesi yapılarak doğru kullanımlar takdir edilir, yanlış kullanımlar gösterilir. Sonra da çevrilen metin üzerine soru-cevap tekniği ile çalışma yapılır.

RESİMLER ARASINDAKİ FARKLARI BULUNUZ

Bilinen öğretim etkinliklerinin dışında farklı etkinliklerin Arapça öğretiminde kullanılması dersin zevkle işlenmesini sağlayacaktır. Tahtaya iki fotoğraf/resim yansıtılır. Öğrencilerden Arapça konuşarak iki fotoğraf/resim arasındaki farkı bulmaları istenir. Bazen de bir resim veya fotoğrafla ilgili doğaçlama usulüyle öğrencilerin görüşleri sorulur. Öğrencileri düşünmeye teşvik etmek ve bunları Arapça ifade etmelerini sağlamak açısından fotoğraf/resim yorumlatılması güzel bir etkinliktir. Yorumlanacak resimler önceden verilerek üzerinde tartışmalar yapılabilir.

BİRBİRİMİZİ GELİŞTİRELİM

Birlikte öğrenme duygusunu yaşatmak için öğrencilerin aktif olarak rol aldığı etkinlikler düşünülebilir. Bu çerçevede her öğrenci etkinliğin bir parçası olacak, hem kendisini geliştirecek hem de arkadaşına yardımcı olacaktır. Öğrencilere küçük kâğıtlar dağıtılır. Her bir öğrenciden kitaptaki metinleri de dikkate alarak üçer adet Türkçe cümle yazarlar. Cümleler sade, kolay ve tercüme edilebilir olmalıdır. Kâğıtlar, kur'a ile sınıfa dağıtılır. Her öğrenciden aldığı kâğıttaki cümleleri Arapçaya çevirmesi istenir. Kâğıtlar tekrar sahibine iade edilerek yapılan çevirinin değerlendirmesi istenir. Öğrenciler tarafından yazılan orijinal ve güzel Arapça cümleler tahtaya yazılarak diğer öğrencilerin de yararlanmasını sağlar. Seçilen orijinal cümleler üzerinde sınıfça tartışılır.

KONUŞMA SIRASI SİZDE

Arapça dersinde öğrencileri konuşturmak için etkinlikler planlamak ve onları konuşmaya yüreklendirmek gerekir. Okuduğu veya dinlediği bir metni anlayan, kelimeleri bildiği halde konuşamayan öğrencilerin Arapça konuşamayışlarının temelinde cesaret eksikliği ve alıştırmayı yapmayışları vardır. Başlangıç seviyesinde olsa da konuşma etkinlikleri ile alıştırmaları öğrencilerin zaman içerisinde bu becerilerinin gelişeceği kanaatindeyim. Kısa konuşmalarla başlayacak bu çalışmayla bir süre sonra konuşmak zevkli hâle dönüşecektir. Bu etkinlikte önceden hazırlık yapması için kitaptan seçilen metinler öğrenciye bildirilir. Öğrenci hazırlandığı metinden hareketle 3-5 dakika konuşur. Ders öğretmeni veya arkadaşları da kendisine sorular sorarlar. Ya da Arapça konuşma yapan öğrenci arkadaşlarına, anlattığı konu ile ilgili sorular sorabilir. Öğretmen, olabildiğince sorularla öğrenciyi konuşturmaya çalışır.

ARAPÇA KONFERANS

Sınıf huzurunda konuşma becerisi gelişen öğrencilerin artık toplum huzurunda konuşma becerilerinin de geliştirilmesi gerekir. Bunun için de kur'a ile öğrencilere bir konu verilir ve iyi bir hazırlık yapmaları istenir. Birkaç hafta öncesinden hazırlık yapan öğrenciler konferans salonunda, kendi sınıfı da dahil birkaç sınıfın huzurunda hazırlanmış olduğu konuyu tıpkı bir konferansçı gibi takdim eder. Kendisine gelen soruları cevaplar. Gerekliğinde konu üzerine Arapça müzakere faslı da açılabilir.

SESİMİZİ KAYDEDELİM

Bir insanın hatasını düzeltmesi, eksikliğini gidermesi ancak hatasını ve eksikliğini fark etmesinden sonra olur. Öğrenciye kendi gelişimini takip etme fırsatı verilmeli ve bu konuda teknolojik imkânlardan da yararlanılmalıdır. Öğrencilerin Arapça konuşma düzeylerini bilmeleri, diksiyonlarını geliştirmeleri ve kelimelerin telaffuzundaki hatalarını fark etmelerine yardımcı olmak için sınıftaki ve konferans salonundaki konuşmaları kaydedilir. Ses kayıtları dijital ortamda öğrencilere verilerek dinlemeleri ve hatalarını fark etmeleri, eksikliklerini gidermeleri istenir. Bunun yanında kendilerinden yüksek sesle Arapça konuşmaları ve ses kayıtlarını alarak konuşma gelişimlerini takip etmeleri de önerilebilir.

BİLGİ YARIŞMASI YAPTIRALIM

Mesleki ve kültürel bilgi yarışmaları genellikle Türkçe yapılmaktadır. Öğrencilerin aynı bilgileri Arapça olarak ifade etmeleri, anlama ve konuşma becerilerini geliştirmelerini sağlamak için aynı yarışmalar Arapça olarak da yapılabilir. Öğrencilerin ilgi duyacakları konulardan veya islâmi bilgilerden seçilen yarışma soruları Arapça'ya çevrilir. Sınıf içerisinde oluşturulan birkaç gruba Arapça bilgi soruları

sorular. Bu etkinlikte öğrencilerin hem bilgi seviyeleri hem de Arapça anlama ve konuşma düzeyleri görülmüş olacaktır. Yarışmada puanlama tamamen bilgi üzerinden olmalı Arapça ifadelerin doğruluğu veya yanlışlığı üzerinden puan verilmemelidir.

ARDIL TERCÜMELER YAPTIRALIM

Dil öğretimi yapılırken öğrencinin öğrendiği dili güncel hayatta kullanacağı varsayımından hareketle çeşitli etkinlikler yapmak gerekir. Arapça öğrenim gören kişilerin sosyal hayatta bir Arap ile karşılaştığında Arapça konuşması gerektiği gibi bir Arabın konuştuklarının da anlaşılması ve gerektiğinde başkalarına tercüme edilmesi gerekecektir. Bu sebeple öğrencileri, ardıl tercüme yapmaya da henüz eğitim öğretim görürken alıştırmak gerekir. Öğrencilerin ön hazırlık yapması için bir konu belirlenir. İki öğrenciden birisi ilgili konuda ya Arapça, ya da Türkçe konuşma yapar. Diğer bir öğrenci de bu metni Türkçeden Arapçaya veya Arapçadan Türkçeye çevirir. Sınıf ortamında ardıl tercüme denemesi yapılmış olur. Bu etkinlik belirli zamanlarda yapıldığında öğrenciler Türkçeden Arapçaya ve Arapçadan Türkçeye tercüme becerisini kazanacaklardır. Duyduklarını anlama ve anında başka dile aktarma becerileri gelişecektir. En önemlisi de tercümanlık yapma konusunda ilgi ve cesaretleri artacaktır.

KOMPOZİSYON YAZDIRALIM

Duygu ve düşünceleri öğrenilen bir dilde ifade etmek, bunu yazılı bir metinle sunmak yazma becerisini geliştirmesi açısından önemli bir etkinliktir. İnşâî olarak kaleme alınan metinler öğretmenin rehberliğinde zaman içerisinde güzel bir kıvama gelecektir. Bu etkinliğin yapılması için önceden birkaç konu belirlenir ve öğrencilere kompozisyon yazdırılacağı ifade edilir. Seçilen konuyla ilgili tahtaya temel kavramlar ve kelimeler yazılabilir. Sözlük kullanmak serbest olmak şartıyla kompozisyon yazılması öğrencilerden istenir. Yazılan her kompozisyon metni öğretmen tarafından okunur ve hatalı cümle ve kelimeler tashih edilir. Bir yıl içerisinde sürece yayılan bu etkinlik ile öğrencilerin yazma becerileri gelişecektir. Gerek görülürse öğrencilerin yazdıklarını yine kendi metinlerinden yardım alarak sözlü olarak sınıf huzurunda anlatmaları da istenebilir.

ÇALIŞMALARI SAKLAYALIM

Eğitim bir süreçtir. İyi bir eğitim için de bu süreci takip etmek gerekir. Dikkatle ve özenle takip edilen eğitim sürecinden verimli sonuçlar alınacaktır. Öğretmenin ve öğrencinin nereden başlayıp hangi yöntemlerle nereye geldiklerini takip etmeleri gerekir. Bunun için de derslerde yapılan etkinlik uygulamaları için her öğrencinin bir dosyası olur. Yaptığı çalışmaları bu dosyada muhafaza eder. Aynı şekilde öğretmenin dosyasında da bu etkinliklerden bir nüsha örnek olarak muhafaza edilir. Bu dosyalar gelecekte yapılacak çalışmalara yol gösterecek, öğrencinin dil öğrenimindeki gelişimini ortaya koyacaktır. Kendisi de bir dil öğretmek istediğinde öğretmenin uyguladığı etkinliklerden yararlanacaktır.

MİSAFİR DAVET EDELİM

Bir Arap ile karşılaştığımızda Arapça konuşmak isteriz. Bildiğimiz kelime ve cümlelerle iletişim kurmaya, sorular sormaya başlarız. Zihnen onunla Arapça konuşmak için şartlarız. Öğrencilerin ilgi ve heyecanını artırmak için Arapça bilen ve konuşan, mümkünse aslen Arap olan bir misafir davet etmek gerekir. Bu misafir Arapçayı güzel konuşan bir başka öğretmen de olabilir. Önemli olan öğrencilerin onunla Arapçanın dışında başka bir dil ile konuşamayacaklarını bilmeleridir. Gelen misafirler, öğrencilere Arapçayı tane tane konuşmalı ve faydalı konulardan bahsetmelidir. Böylece soru-cevap faslı ile yoğun ve tatlı bir ders geçirilir.

PIKNİĞE GİDELİM

Öğrenilen dili farklı zaman ve mekanlarda pekiştirmek, öğrencileri derse motive etmek ve farklı etkinliklerle öğretim ortamını zenginleştirmek için piknikler iyi bir fırsattır. Burada önemli olan o günü çok güzel değerlendirmek ve Arapça konuşup eğlenmektir. Piknikte öğretmenle iletişim ancak Arapça ile olur. Öğrencilerin kendi aralarında olabildiğince Arapça konuşmaları teşvik edilir. Sofrada ve sohbette Arapça konuşulur. Tabiatta gözlemler yapılır ve konuşulur. Piknikte, Arapça neşideler, bilgi yarışmaları, kelimesi benden cümlesi senden çalışması, Arapça söylenen cümleyi tekrar etmek gibi etkinlikler yapılabilir.

RÖPORTAJ YAPTIRALIM

Öğrenilen bir dili kullanmak öğrencileri derse motive eden önemli bir etkidir. Bir öğrenci için Arapça bilen birileriyle konuşmak, öğrendiği dil ile iletişim kurmak, konuşabilmek ve konuşulanı anlamak anlatılmayan zevklere sahiptir. Bir de güncel konuşmaların dışında faydalı bir içeriğe sahip konuşmalar olursa... Arapça röportaj çalışmaları yaptırmak bu açıdan önemli bir etkinliktir. Öğrenciler ikili gruplar halinde okuldaki bir öğretmenle veya Arapça bilen birisiyle en az 15 soruda Arapça görüşme yapar. Kendisiyle röportaj yapılacak kişiler öğrencilerin isteğine bırakılır. Öğrencilerin, soruları önceden hazırlayıp röportaj yapacakları kişilere bildirmeleri istenir. Belirlenen gün ve saatte de röportaj gerçekleştirilir. Tamamen Arapça sorulu-cevaplı ve anlatımlı gerçekleştirilen röportajdan elde edilen bilgileri öğrenciler sınıfta arkadaşlarıyla paylaşırlar. Ya da iki öğrenciden birisi sorar diğeri de dinleyip not aldıklarını o şahsın dilinden anlatır. Yapılan görüşme sınıfta canlandırılabilir. Ayrıca görüşmenin metni, ders öğretmenine yazılı olarak sunulur.

HAYATLARINI ANLATTIRALIM

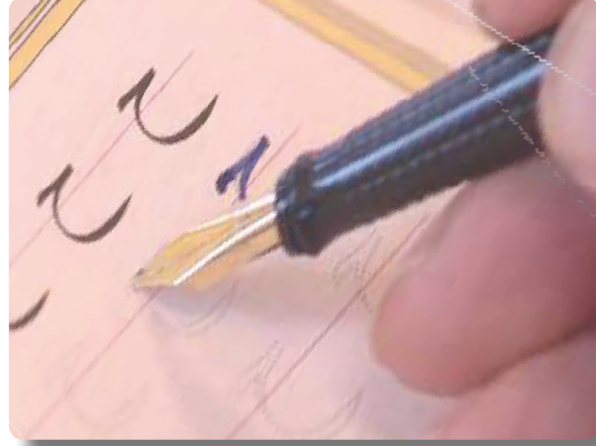
Her insanın ana hatlarıyla kendi biyografisini ana dilinde güzel bir şekilde anlatması gerekir. Yabancı bir dili öğrenen kişiler de öğrendikleri dilde kısaca ailelerini tanıtabilmeli ve otobiyografilerini anlatabilmelidir. Öğrenciler Arapça diyalog kurarken rahatlıkla kendilerini tanıtabilmelidir. Bunun en güzel yolu da önceden hazırlıklı olmak ve hangi cümleleri kuracağını bilmektir. Öğrencilerden biraz ayrıntılı olarak otobiyografilerini Arapça olarak hazırlamaları istenir. Başarılı bir çalışma için önce Türkçe kaleme alıp sonra da Arapçaya çevirebilirler. Hazırlanan otobiyografiler sınıfta veya başka ortamlarda anlatılır. Diğer öğrencilerin sorulu ve cevaplı katkılarıyla öğrencilerin kendilerini tanıtmaları ve birbirlerini tanımaları gerçekleşmiş olur.

MEKTUPLAR YAZDIRALIM

Yeni öğrenilen bir dilde mektup yazmak veya mektupla iletişim kurabilmek önemli ve her zaman gerekli olan bir beceridir. Arapça olarak mektup yazabilmek, gelen mektuba cevap verebilmek veya elektronik posta gönderip alabilmek becerisi öğrencilere kazandırılmalıdır. Bunun için ya sınıf içi, ya da sınıflar arası mektuplaşma etkinlikleri yapılabilir. Öncelikle öğrenciler arasında kur'a çekilir ve birbirlerine Arapça mektuplar yazmaları sağlanır. Her öğrenci bir yıl içerisinde en az iki mektup yazabilmeli ve iki mektuba da cevap verebilmelidir. Gerektiğinde sınıf ortamında bazı mektuplar paylaşılır. Tatillerde de mektuplaşma sistemi devam ettirilebilir. İnternet ortamında Arapça bilen insanlar ile de haberleşmeler sürdürülebilir.

DİKTE ÇALIŞMASI YAPTIRILIM

Arapça yazma becerisini geliştirmeyi birkaç düzeyde düşünmek gerekir. Doğru yazabilme, güzel yazabilme, duyduğunu yazabilme ve sonuçta not alabilme. Öteden beri uygulanan klasik yöntem öğrencinin bakarak doğru ve güzel yazabilmesi idi. Halbuki bu yöntemin asıl amacı yazmaya alıştırmaktır. İmam Hatip Lisesinden veya İlahiyat fakültesinden mezun olup da duyduklarını yazamayan öğrencilerin olduğu bir gerçektir. Yazma becerisinin kazandırılması için dikte çalışması yani öğrencinin metni görmeden işittiklerini doğru yazabilmesi gerekir. Bu becerinin kazandırılması için şu etkinlikler yapılabilir: Birinci adım olarak öğrencilerden ezberlerindeki Arapça dua veya metinleri kitaba bakmadan yazmaları istenir. Yazdıkları metni kitaplardaki ile kıyaslayarak hatalarını tespit etmeleri ve tekrar bakmadan yazmaları istenir. Bir süre bu çalışma devam ettirilir.

Sonraki bir adımda ise sınıf ortamında öğretmen tarafından Arapça diyalog veya metinler düzgün telaffuzla, ağır ağır okunur öğrencilerden yazmaları istenir. Öğretmen, harfleri tam mahreçlerinden çıkarmalı ve kelimeleri doğru ve düzgün olarak telaffuz etmelidir. Kelimler ağır ağır açık, net ve yüksek sesle bir defa söylenmelidir. Bu esnada öğrenciler işittiklerini yazarlar. Sonra öğretmen doğrusunu tahtaya kendisi de yazabilir, tekrar metni okuyarak yazma becerisi iyi olan bir öğrenciye de yazdırabilir. Öğrencilerden hatalarını bulmaları istenir. Hatta kağıtlar değiştirilerek birbirlerinin hatalarını bulmaları da istenebilir. Benzer etkinlikler düzenli bir şekilde sürdürülür. Zaman içerisinde öğrencilerden dinledikleri bir konuşmadan veya izledikleri bir filminden öğrendiklerini kısaca not almaları istenebilir.

TECRÜBELERİMİZİ YAZLIM

Öğretmenlik sanatı da tıpkı diğer sanatlarda olduğu gibi ilhama açıktır. Şaire ilham gelir, unutulmaz bir mısra yazar. Ressam fırçasını özünden gelen bir hareketle oynatınca çok güzel bir tablo ortaya çıkar. Hattat kalbî kıvâmını kaleme yansıttınca muhteşem bir hatla besmele yazar. Müzik, edebiyat, mimari v.s. de böyledir. Arapça öğretimi yapılırken derste veya ders dışında zihin ve gönül birlikteliği ile mükemmel ve orijinal bir öğretim etkinliği, proje akla gelebilir. Öğretmenin, öğretilen bilgi ve kullanılacak yöntemlerle ilgili aklına gelen bu orijinal fikirleri bir şaire gelen ilham cümleleri gibi hemen kaydetmesi gerekir. O ders, ayrı bir bereketle ve heyecanla geçer. Öğretmenin ilhâmı öğrenciyi motive eder, dersi zevkli kılar. İşte o kıvâmın yakalandığı derste uygulanan yöntemleri, etkinlikleri not almak gerekir.

Arapça öğretiminde öğretim sürecini takip etmek ve daha iyi bir seviyeyi yakalamak için derslerin işlenmesinde ve öğrencilerle olan iletişimde kullanılan yöntem ve teknikler, ders içi uygulamalar öğretmen tarafından adım adım kayda geçilir. Böylece öğretmen, zaman içerisinde kendisini özelleştirmeye tabi tuttuğu gibi mesleki uygulamalarının da bir birikimini hazırlamış olur. Bir yıl içerisinde derslerde nelerin yapıldığı, neler yapılmasının planlandığı hâlde ne kadarının yapılabildiğinin yazılı olarak hazırlanması her yeni yıla daha farklı bir heyecan ve tecrübeyle başlanılmasını sağlayacaktır. Uygulamaların ve eğitim alanındaki çalışmaların, kısacası öğretimin fotoğrafı çekilmiş olacaktır. Bu çalışma Arapça öğretmenini her yıl daha iyi bir noktaya taşıyacaktır. Hatta, bazı dersler sesli veya görüntülü olarak kaydedilebilir ve fark edilen eksiklikler düzeltilir. Geliştirilmesi gereken yönler belirlenir. Tekrar dünyaya gelip öğretmen olunamayacağı düşünülerek plan ve programlara uygun olarak, her derste birbirinden farklı öğretim yöntem ve teknikleri kullanılmaya çalışılır.

YEMEĞİ YİYENLERE DE SORALIM

Öğrenci merkezli eğitim anlayışının gereklerinden birisi de derslerin işlenişinde öğrencilerin görüş ve önerilerini dikkate almak ve onların beklentilerine göre bir öğretim gerçekleştirmektir. Dersi öğretmen vermekte ve yönetmekte, bir anlamda yemeği o pişirmektedir. Fakat tadının nasıl olduğunu öğrenciler; yemeği yiyenler daha iyi bilecektir. Öğrencilerden özgün değerlendirmeler ve projelerin geleceği unutulmamalıdır. “En iyi müfettiş öğrencidir” prensibinden hareketle dersin işlenişi, kullanılan yöntemler, öğrencilerle iletişim konusunda öğrencilerin yazılı veya sözlü değerlendirmeleri alınır. Anket uygulaması yapılabilir ve sınıf ortamının dışında da bu konu görüşülebilir. Öğrencilerinden gelecek her tür eleştiriye ve değerlendirmelere açık olunur. Dersler onların istekleri doğrultusunda işlenir. Onlardan gelen tekliflerle ders içi ve ders dışı etkinliklerle öğrenme ortamı zenginleştirilir.

AH ŞU YAZ TATİLLERİ YOK MU!

Dil öğrenimi süreklilik ister. Bir nehri tersine yüzmeye benzer. Her gün kulaç atmak zorundasınız. Her gün yeni şeyler öğrenmek ve öğrenilenleri kullanmak gerekir. O dilde okumak ve konuşmak sürekli olmalı ve ikisi de birlikte yürütülmelidir. Sadece okuma ile yetinilirse konuşma zayıflar. Konuşma ile yetinilecek olursa zengin bir kelime hazinesine sahip olunmaz. Belirli kelime ve kalıpların ötesine geçilemez. Eğitim-öğretim yılı içerisinde öğrenilenlerin unutulmaması ve öğrenimin sürdürülmesi yaz tatillerinde de devam etmelidir. Aksi takdirde yaz tatilleri bir yılda kazanılanların kaybına da sebep olabilir. Bu sebeple yaz tatillerinde öğrencilerin takip edeceği bir program hazırlanır ve öğrencilerden uygulamaları istenir. Arapça hikâye kitapları ya da seviyelerine uygun metinler verilerek yaz boyunca tercüme etmeleri ve sesli olarak defalarca okumaları talep edilir.

SONUÇTA NE OLDU?

“Öğrenci Merkezli Arapça Öğretimi (Etkinlikler ve Model Uygulamalar)” olarak özetlemeye çalıştığımız bu öğretim etkinliklerinin sonunda tatlı ve huzurlu bir ders dönemi geçirildi. Arapça öğretmek ve öğrenmek eğlenceli ve zevkli oldu. Kazanımları kısaca özetleyerek tebliğimi tamamlamak istiyorum:

Öğrencilerimiz Arapçayı çok sevdiler. Belirli bir seviyede Arapça konuşmaya başladılar. Çok iyi olanları ile devamlı Arapça konuşmak mümkün oldu. Dinlediklerini ve okuduklarını daha çabuk ve kolay anlamaya başladılar. Arapça soru sorma ve sorulan sorulara cevap verme kabiliyetleri çok iyi bir seviyeye geldi. Arapça kitapları ve Kur’an metinlerini çözmeye merakları arttı.

Öğrencilerimiz arkadaşlarıyla da Arapça konuşmaya başladılar. Hatta evlerinde anne ve babalarıyla Arapça konuşanlar oldu. Bazı kız öğrencilerimiz oyuncak bebekleriyle Arapça konuşmaya; İngilizce cümleleri onlara Arapçaya çevirmeye başladılar.

Rüyalarında dahi Arapça konuşanlar oldu.

Öğretmenleriyle Arapça konuşma cesaretleri arttı ve onlarla Arapça konuşmaya başladılar. Gramer kuralları içinde boğulmadan yaşayan ve kullanılan bir dil ile Arapça öğrenmenin güzelliklerini yaşadılar. Arapçanın sadece kitaplarda olmadığını günlük hayatlarında da artık Arapça konuşabileceklerini, Arapça bir şeyler dinleyebileceklerini, problemlerini çözebileceklerini ve Arapça konuşarak bir gün geçirebileceklerini yaşayarak öğrendiler.

Türkçeden Arapçaya tercüme öğrencilerimizin en çok zorlandığı alandı. Çeşitli öğretim etkinlikleri bu zorluğu aştılar. Dikte yöntemiyle öğrencilerimiz duyduklarını daha çabuk ve doğru yazmayı kavradılar.

Türkçe konuşmanın yasak olmasıyla öğrenciler mecbur kaldıkları için ister istemez Arapça konuşmaya başladılar. Yeni tanıştıkları bir kimseyle Arapça nasıl diyalog kuracaklarını öğrendiler. Arapça zaman kalıplarının verilmesiyle konuşmada ve metinleri anlamada zorlanmadılar. Arapça metinleri Türkçeye daha rahat tercüme etmeye başladılar. Öğrencilerimizin metinleri anlama kabiliyetleri gelişti. Arapçaya çabuk intibak ettiler.

Ailelerini ve kendilerini özgün cümlelerle anlatabildiler. Hatta bu çalışmayı çok severek yaptılar. Arapça film ve CD’lerle dinledikleri bir metni daha kolay anlamaya başladılar.

Sınıfta oynadıkları küçük oyunlarla Arapçayı uygulayarak hayatlarına taşıdılar. Kullanılan kalıp cümlelerle yeni cümleler kurmaları ve metinleri anlamaları daha da kolaylaştı. Öğrencilerimiz bir Arapçayı yaşayarak, öğrendiklerini unutmayarak ve çok severek öğrenebileceklerini öğrendiler.